

**UCHWAŁA NR XLII/16/2022
RADY GMINY KRZYŻANOWICE**

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559) i w związku z art. 4¹ ust.1, 2 i 2a oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz.1119) art. 10 ust. 1 i ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz.2050).

**Rada Gminy Krzyżanowice
Uchwała co następuje**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2024, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krzyżanowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 kwietnia 2022r.

Przewodniczący Rady Gminy

Brunon Chrzibek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2024

Ogólna charakterystyka Gminy i diagnoza sytuacji

Gmina Krzyżanowice leży na południu Kotliny Raciborskiej. Jej obszar graniczy od południowego zachodu z Republiką Czeską, od zachodu sąsiaduje z gminą Krzanowice, od północy z miastem Racibórz, a od wschodu jej granice stanowi rzeka Odra oddzielająca gminy Lubomia i Gorzyce. Gmina Krzyżanowice zajmuje powierzchnię 69 km² i zamieszkuje ją około 10,9 tys. mieszkańców. Obszar gminy podzielony jest na 10 sołectw, tj.: Bieńkowice, Bolesław, Tworków, Nowa Wioska, Owsiszcze, Krzyżanowice, Roszków, Rudyszwałd, Zabełków i Chałupki. Na odcinku 26 kilometrów gmina graniczy z Czechami.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2021r. pomocą z tytułu problemów alkoholowych objętych zostało pięć rodzin, jednak lokalne władze mają świadomość, że ukryty problem alkoholizmu istnieje w szerszym zakresie. W dalszym ciągu temat alkoholizmu i jego skutków jest w społeczeństwie tematem tabu wynikającym z małej świadomości istniejącego zagrożenia.

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki odwykowe, jednakże w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od 1997 roku rozpoczął działalność w Ośrodku Zdrowia w Krzyżanowicach Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym, a od 2005 roku również w Ośrodku Zdrowia w Chałupkach. W 2021 r. Punkt Konsultacyjny z Ośrodka Zdrowia w Krzyżanowicach został przeniesiony do Ośrodka Zdrowia w Tworkowie. Punkty służą pomocą w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Do zadań Komisji należy udzielanie pomocy osobom uzależnionym - kierowanie na leczenie odwykowe, udzielanie pomocy osobom współuzależnionym (członkom rodzin, bliskim pozostającym w bezpośrednich relacjach z osobą uzależnioną), udzielanie pomocy ofiarom przemocy, udzielanie informacji o chorobie alkoholowej oraz możliwościach leczenia osób uzależnionych i członków rodzin a także wstępne motywowanie do terapii odwykowej osób uzależnionych oraz informowanie o ruchach samopomocowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzyżanowicach współpracuje z Wojewódzkim Ośrodkiem Lecznictwa Odwykowego i Zakładem Opiekuńczo – Leczniczym w Gorzycach, Oddziałem Leczenia Zespołów Abstynenckich Szpitala w Branicach oraz Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od alkoholu w Wodzisławiu Śląskim. W celu uchronienia środowisk naszych szkół od zagrożeń alkoholizmem, narkomanią i przemocą zostały utworzone stanowiska pedagoga szkolnego. Stanowiska te funkcjonują w Szkołach Podstawowych w Tworkowie, Krzyżanowicach, Chałupkach, Bieńkowicach i Zabełkowie. Pedagodzy obsługują również w razie potrzeby szkołę w Owsiszczach.

Do zadań pedagoga szkolnego oprócz współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Raciborzu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Stacją CARITAS i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy zajmowanie się dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze i mającymi kłopoty w nauce a także pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych alkoholizmem oraz z rodzin patologicznych.

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

§ 1. Cele programu

1 stycznia 2022 roku weszły w życie znowelizowane przepisy dotyczące działań z obszaru profilaktyki uzależnień, zwłaszcza uzależnienia od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Nowelizacja ta zakłada powstanie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, które powstało z połączenia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Coraz bardziej widoczne zmiany w społeczeństwie wskazują na fakt, iż do dotychczasowych problemów uzależnień od alkoholu i środków

psychoaktywnych, dochodzą uzależnienia od zachowań (behawioralne). Są one o tyle niebezpieczne, że wciąż wiele osób nie zdaje sobie sprawy zarówno z ich szkodliwości, jak i zasięgu wśród lokalnej społeczności.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii określa cele i zadania wynikające z uwarunkowań społecznych Gminy. Połączenie w tym programie zadań z zakresu profilaktyki alkoholowej, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym pozwala na optymalne wykorzystanie potencjału społecznego i zasobów materialnych gminy.

Głównym celem Programu jest Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych na terenie Gminy Krzyżanowice.

Podstawowe cele programu to:

1. Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń wynikających z alkoholizmu, narkomanii i zagrożeń behawioralnych, w tym szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, prawnej a także ochrony przed przemocą.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów współczesnych zagrożeń.
5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, jak również dla pozostałych mieszkańców.

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, problematyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych oraz uzależnień behawioralnych określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

§ 2. Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Krzyżanowice oraz podmiotów i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Realizatorem programu będzie Urząd Gminy w Krzyżanowicach. W/w cele służą wypracowaniu i utrwaleniu modelu „trzeźwego i zdrowego stylu życia” u osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych, zagrożonych tymi chorobami a mieszkających na terenie Gminy Krzyżanowice. Działania realizowane w ramach Programu będą koordynowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzyżanowicach, która będzie współpracować w tym zakresie z poniższymi podmiotami:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej Krzyżanowice z/s w Tworkowie,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Placówki oświatowe z terenu Gminy Krzyżanowice,
4. Komisariat Policji Krzyżanowice,
5. Straż Gminna,
6. Organizacje pozarządowe oraz inne osoby i podmioty, które działają w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

§ 3. Zadania

1. Edukacja w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, narkomanii i uzależnień behawioralnych wśród dzieci, młodzieży szkolnej, rodziców, pracowników oświaty, policji i innych grup zawodowych mających wpływ na propagowanie życia w trzeźwości (pogadanki, szkolenia, prelekcje itp.) poprzez pomoc i dofinansowanie.

2. Współpraca z Policją w Krzyżanowicach oraz innymi instytucjami i osobami fizycznymi w zakresie prewencji wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu:

- 1) naruszają spokój i porządek publiczny,

- 2) doprowadzają do rozpadu pożycia małżeńskiego,
- 3) demoralizują nieletnich,
- 4) stosują przemoc w rodzinie.

3. Współpraca z innymi instytucjami, stowarzyszeniami i Kościołem w zakresie wychowania dla życia w trzeźwości.

4. Współpraca z mediami w zakresie działań profilaktycznych podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, informowanie o ich przebiegu i efektach.

5. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, profilaktyką z zakresu narkomanii i uzależnień behawioralnych.

6. Współpraca z instytucjami i osobami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (niebieska linia oraz Niebieska Karta) i pomocy dla rodziców, których dzieci się upijają (pomarańczowa linia).

§ 4. Sposoby realizacji

1. Realizacja niniejszego Programu w tym zakresie nastąpi w drodze:

- 1) konkursu ofert programowych przygotowywanych dla GKRPA przez placówki oświatowe, służby zdrowia, świetlice wiejskie, kluby sportowe oraz inne instytucje, organizacje i stowarzyszenia promujące trzeźwy i zdrowy styl życia,
- 2) dotacji i zleceń.

2. Placówki, które otrzymały środki finansowe w ramach konkursu ofert do 31 stycznia następnego roku kalendarzowego sporządzają do GKRPA sprawozdanie z merytorycznego i finansowego ich wykorzystania.

3. Realizacja niniejszego Programu następuje zgodnie z przyjętym preliminarzem wydatków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Zadania programowe winny być realizowane przede wszystkim w oparciu o wykorzystanie aktualnie działających na terenie gminy placówek oświatowych, kulturalno – wychowawczych, sportowych, służby zdrowia i innych promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.

5. Prowadzenie ciągłej współpracy Gminy Krzyżanowice w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach, Wojewódzkim Ośrodkiem Lecznictwa Odwykowego i Zakładem Opiekuńczo - Lecznicznym w Gorzycach, Specjalistycznym Szpitalem w Branicach.

6. Prowadzenie działalności Punktów Konsultacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym oraz tworzenie nowych punktów.

Rozdział 2. Działania

§ 5. Działania na rzecz ograniczania dostępności alkoholu na terenie Gminy Krzyżanowice

1. Na terenie Gminy Krzyżanowice określa się maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, dostosowując ją do potrzeb ograniczenia dostępności alkoholu w drodze odrębnej uchwały.

2. Wprowadzenie uchwał Rady Gminy zakazu sprzedaży i spożywania napojów alkoholowych w punktach zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 50 metrów od szkół, przedszkoli, placówek oświatowo-wychowawczych, placówek opiekuńczych, kościołów i cmentarzy.

3. Przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi, w tym zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu i poza miejscem sprzedaży, prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu z uchwałami Rady Gminy Krzyżanowice za wyjątkiem zezwoleń jednorazowych.

4. Organ przed wydaniem zezwolenia zwraca się do GKRPA o zaopiniowanie lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży.

Rozdział 3.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i leczenia odwykowego

§ 6. Profilaktyka

1. Wspieranie (w tym również finansowe) programów, szkoleń oraz ogólnopolskich kampanii profilaktycznych realizowanych dla dzieci, młodzieży, rodziców oraz pozostałych mieszkańców, zajęć zagospodarowujących czas wolny uczniów, wspieranie organizacji zajęć pozalekcyjnych, sportowych, wypoczynku letniego i zimowego organizowanych przez:

- 1) placówki oświatowe i kulturalne,
- 2) kulturalne,
- 3) sportowe,
- 4) i inne z terenu Gminy w oparciu o konkurs ofert programowych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.

2. Wspieranie działań gabinetów pedagogów szkolnych, świetlic wiejskich, a w szczególności dofinansowanie:

- 1) zajęć i programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) działań z dziećmi i młodzieżą zagrożoną alkoholizmem, narkomanią i uzależnieniami behawioralnymi,
- 3) doposażenia w sprzęt, pomoce i materiały do pracy w zakresie profilaktyki uzależnienia alkoholowego oraz innych współczesnych zagrożeń,
- 4) szkoleń podnoszących kwalifikacje osób zajmujących się problematyką uzależnień i profilaktyki alkoholowej, narkomanii i uzależnień behawioralnych.

3. Działania zmierzające do tworzenia koalicji trzeźwościowej w Gminie Krzyżanowice.

4. Współpraca z masmediami w zakresie działań profilaktycznych i informacyjnych w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Współpraca z poradniami leczenia odwykowego, ośrodkami stacjonarnymi leczenia odwykowego oraz innymi jednostkami służby zdrowia, wspomagającymi proces zdrowienia osób, pod kątem pomocy i organizacji pracy w celu zwiększenia dostępności do leczenia mieszkańców gminy oraz do profesjonalnej opieki medycznej i psychoterapeutycznej, w tym finansowanie remontów i prac modernizacyjnych ośrodków zdrowia z terenu gminy oraz zakup sprzętu i wyposażenia.

6. Działania zmierzające do rozwijania działalności świetlic socjoterapeutycznych, klubów abstynenckich i punktów konsultacyjnych na terenie gminy poprzez:

- 1) finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) doposażenie w pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
- 3) organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą,
- 4) finansowanie zatrudnienia osoby prowadzącej świetlice socjoterapeutyczne i innej działalności prowadzonej z młodzieżą w tych świetlicach.

7. Wspieranie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i innych działających na terenie gminy w zakresie promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia poprzez:

- 1) finansowanie zajęć profilaktycznych, sportowo- rekreacyjnych, sportowych z elementami profilaktyki wśród dzieci i młodzieży, festynów, wycieczek i innych imprez zagospodarowujących czas wolny mieszkańców oraz zakup nagród dla uczestników imprez promujących „trzeźwy i zdrowy styl życia”,
- 2) finansowanie szkolenia osób realizujących zajęcia profilaktyki uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,
- 3) doposażenie w pomoce, materiały, sprzęt sportowy i inny sprzęt umożliwiający zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców, w tym wyposażenie placów zabaw.

8. Działania zmierzające do utworzenia na terenie gminy Grupy Wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu odwykowym oraz osób mających problem z nadużywaniem alkoholu poprzez:

- 1) finansowanie kosztów związanych z działalnością i funkcjonowaniem grupy,
- 2) finansowaniem zatrudnienia osoby prowadzącej spotkania i meetingi.

§ 7. Kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i leczenie uzależnień

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania zmierzające do zobowiązania na leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, które nie chcą poddać się leczeniu dobrowolnemu.

2. Działania, o których mowa w punkcie 1 podejmowane są, gdy do GKRPA wpłynie pisemna informacja o naruszeniu art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Komisja na podstawie:

- 1) pisemnego zgłoszenia rodziny osoby nadużywającej alkoholu,
- 2) sąsiadów,
- 3) zakładu pracy,
- 4) wniosku Policji, Prokuratury i kuratora,
- 5) wniosku Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 6) Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wzywa do stawienia się wskazanej osoby w celu przeprowadzenia rozmowy interwencyjno – motywacyjnej.

4. Rozmowę interwencyjno- motywacyjną przeprowadza się indywidualnie lub w zespole odpowiednio przygotowanym do podejmowania takich działań, działającym w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. W razie odmowy poddania się badaniom w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz leczeniu odwykowemu Komisja przygotowuje wniosek i wraz z kompletem dokumentacji składa go do Rejonowego Sądu Rodzinnego w celu:

- 1) wydania zarządzenia przeprowadzenia badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 2) orzeczenia zobowiązania do leczenia odwykowego,
- 3) ustanowienia dla uczestnika postępowania na czas trwania obowiązku leczenia odwykowego nadzoru kuratora.

Rozdział 4.

Zasady finansowania oraz kontrola realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

§ 8. Finansowanie realizacji niniejszego Programu dokonywane będzie w ramach środków własnych Gminy Krzyżanowice z rocznych opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze.

1. Ustala się wynagrodzenie

- dla Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 12% minimalnego wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu
- dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu.

2. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za pełnienie dyżurów w Punktach Konsultacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia za jednorazowy udział.

§ 9. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest odpowiedzialna za realizację, koordynację i kontrolę wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

§ 10. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizuje działalność z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

§ 11. Wójt Gminy raz w roku składa sprawozdanie Radzie Gminy z realizacji postanowień ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii w sposób ustalony przez Radę.

§ 12. Zadania będą realizowane zgodnie z przyjętymi założeniami, ale przy uwzględnieniu obiektywnych czynników, zwłaszcza możliwości finansowych. Działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom są procesem złożonym, w którym efekty często nie są dostrzegalne bezpośrednio i w krótkiej perspektywie czasowej. Osiągnięcie celów, zależy przede wszystkim od współpracy zaangażowanych podmiotów oraz rodzin dotkniętych i zagrożonych tym problemem, a także jak najbardziej efektywnym wykorzystaniem posiadanych zasobów.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. Ponadto na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy także przeciwdziałanie narkomanii. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci uchwalanego przez radę gminy programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.